

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Provisiones Senectutis, Per Tres
Partes Distributæ - In quibus raræ ac penenecessariæ Veritates, cum
omnibus Christi fidelibus, tum potissimùm Gratiarum Cœlestium,
lucrorumque æternorum avidibus, quâ theoreticè, quâ practicè
proponuntur

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066391

Provisio 3. Ad fæcunditatem perfectionis & meritorum operibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45462

multiplicabit opera & lucra, labore vel nihil vel penè omninò nihil multiplicato. 7. Animo etiam non tantum seipsum, nec tantum opera sua, sed res omninò omnes, earumque operationes in suum Spiritualem fructum Deique obsequium, & gloriam. Idque voluntatis & intentionum ejus usu quàm vastissimo & capacissimo. Ad hæc autem sectetur vias compendii. Denique per hæc omnia illud intendat, ut (præter alias intentiones) justitiarum suarum imperfectio perficiatur, & sua plenitudo in quantum ab ea deficiunt, impleatur & etiam super impleatur.

PROVISIO III.

Ad fecunditatem perfectionis & meritorum in operibus.

Considera; quod si quid ad Provisionem Senectutis pertinet, hoc certe pertinet, ut qui se in declivi ætatis videt, in hanc se præcipuè curam effundat, ut quæcunque interea operatur, operetur quàm perfectissimè, ac per hoc etiam, quàm fecundissimè, Et quidem ad hoc propositum non deest nobis Divina incredibilis ac faciendum nobis bene liberalitas, dummodo nos in eâ acceptandâ nobis, & Deo non desimus. Præterquam enim, quod unis iisdemque operibus & operationibus, tum præterita expiare peccata, tum præteritas bonorum imperfectiones supplere, insuper etiam nova lucra, hoc est novos profectus facere, nova merita comparare possumus, & quidem in ea excellentia atque copia, in quantam sese nostræ voluntatis extendere studuerit intentio. Quocirca, quæcunque in duabus

duabus provisionibus prædicta sunt, quæ prax-
es inibi intimatæ, eæ omnes ad hoc quoque
servire nobis possunt, quod hac provisione in-
tendimus: scilicet ad locupletandum nos meri-
tis, gratiis, virtutibus, perfectione in operibus
nostris. Et nihilominus possunt aliæ praxes ad
eundem finem inveniri & adhiberi, quæ similiter
duabus primis provisionibus perinde poterunt
deservire. Et verò jam ante explicatum est,
quosnam fructus operum nostrorum nos habere
possumus, tamen & hic proderit eorum memo-
riam revocare, & indiculum forsitan pleniorum,
quam ante retexere.

Igitur omni opere suo bono, benè facto,
justus quis, & in gratia Dei positus, potest 1.
Deum laudare, adorare, venerari, diligere. 2.
Potest ejusdem voluntatem sive præcepti, sive
consilii, sive beneplaciti ac supererogationis, si-
ve quasi talis adimplere, quòd addo ideò: quia
etiam præceptum opus, potest impleri superero-
gativâ voluntate, & ac si, aut etiam si præceptum
non esset. 3. Potest eidem Domino pro bene-
ficiis sibi, totique universo impensis, naturali-
bus, Supernaturalibusvé gratias agere. 4. Po-
test coram eodem Domino suo, plurimos vir-
tutum actus Theologicarum & Cardinalium, in
hisque specificè contentarum peragere, vel tan-
quam pro iis actibus vice illorum sua (quin &
omnium aliarum creaturarum) opera substitue-
re. 5. Potest iisdem operibus suis tanquam ora-
tionibus postulare & impetrare à Deo, sibi, aliis-
ve gratias naturales, Spirituales, Supernaturales,
temporales. 6. Potest adhuc iisdem suis ope-
ribus satisfacere pro peccatorum suorum vel

etiam alienorum pœnis, nisi quid obstet & juxta applicationem suam. 7. Potest supplere partim ommissiones, partim imperfectiones, partim alia debita, ac etiam non debita, sed solum si fuissent peracta, nobis profutura Deoque placitura. 8. Potest etiam iisdem suis operibus homo justus mereri apud Deum sibi. 1. Gratiarum actuales auxiliaque opportuna ad omnis generis bona spiritualia (gratias primas & finales excipio) 2. Potest deinde mereri gratiarum habituum & sanctificantium, nosque amicos Dei facientium gradus, & incrementa majora & majora, pro perfectione operum. 3. Potest adhuc mereri augmentum charitatis Dei & proximi, quoad habitum ejus sive charitas ista sit quid diversum in substantia sua ab Habitu Gratiarum, sive non. 4. Potest quoque mereri augmentum ceterarum omnium virtutum Theologicarum & Moralium, quæ ad augmentum Gratiarum Sanctificantis & charitatis in nobis augentur, simul cum donis & fructibus Spiritûs Sancti. Potest præterea mereri alia quoque bona juxta intentum suum & Dei placitum, etiam temporalia ac naturalia. Denique potest mereri incrementum Gloriæ in Cælo, quæ secundum gradus amicitie Dei, sive gratiæ habitualis, proportionaliter, & quidem excessivè nobis hic quidem debetur, in altera vita exhibetur. 9. Iisdem suis operibus bonis justus potest se disponere ad plurima bona, secundum intentionem suam, aut secundum Dei placitum, sive fuerint illa ordinis Naturæ, sive etiam gratiæ.

Hi verò fructus panè omnes operum nostrorum, post Dei placitum, ex ejusdem ordinatione

natione pendet potissimum, à voluntatis nostræ in talibus fructibus intendendis appetendisque extensione, liberalitate, capacitate, ut aliàs dictum est.

Quocirca hæc sit Prima ad coacervationem fructuum id est meritorum & perfectionum quàm maximam ex nostris operationibus praxis, Voluntatis nostræ quàm maximè dilatare intentionem atque tendentiam. Cujus extensionis dilatationisque expedit formulam habere confectam, quàm etsi quisque perfectorum melius atque plenius pro suo gustu parabit, eam tamen hic subtexam:

Sanctissima Trinitas DEUS Pater. Fili, Spiritus Sancte, ego N. volo & intendo, esse & mutari, agere & pati, ex, & cum gratia tua, sine qua nihil sum, ex voluntate & electione mea deliberata, omnem voluntatem tuam, ad voluntatem tuam, omnes & singulas actiones meas, passionesque quocunque modo meas, affectu, gustu, corde tuo Divino, nec non ad Tuas Divinas ad intra & ad extra, ad JESU Christi quoque Domini nostri erga Te, erga se, erga nos, item ad Pretiosissimæ Parentis omniumque electorum intentiones, intentionumque sublimitates, ad æquate obligationi capacitative meæ, impersonate etiam ad omnes & singulas creaturas, pro, & cum omnibus illis, actionibusque earum omnibus & singulis, mihi appropriatis, ac veluti meis & à me factis, Sacrificando & Holocaustum de me Tibi per omnes eas faciendo, Heroicè & quoad fas super Habitum, omni intentione, extensione, intensione, liberalitate, attentione, mentis, affectus, actus, excessus, ignitionis, capacitatis, omni proportione, omni circumstantia atomice, abyssaliter, insatiabiliter

tiabiliter, incessabiliter, omni possibiliter cuncti-
 create, cuncti beatè, cuncti seraphicè, Marianè, Jesu-
 Christiformiter, Divinè: Sine ullo mereri, certe
 non propter ullum mereri, sine nidulo quietis, sine
 portu voluntatis, sine spe & interesse Amoris pro-
 prii. Desperative prorsus de me, sperative in Solo
 Te. Cum expectatione & acceptatione & aviditate
 & postulatione (secluso proximi peccato) censura,
 lingue, ingratitude, contemptus, sterilitatis,
 impediementi. Ad confusionem mei, ad spem & amo-
 rem Crucis, ad mensuram Dignitatis tuæ, debiti que
 ad Te mei. Ad mensuram amabilitatis tuæ.

In finem confessionis, dilectionis, adorationis,
 laudationis, desiderationis, gratiarum actionis ti-
 bi, imitationisque tui. In finem impetrationis, me-
 riti, satisfactionis, suppletionis damni & debiti om-
 nis. In fine balnei & expiationis macule omnis, si-
 cut tu potes, scis & vis. Tanquam primum & ulti-
 mum salutis meæ, Laudis Tuæ, exaltationisque me-
 dium. Semel pro semper. In omne bonum Univer-
 si, cum abyssali præsentia Tuæ amore & reverentia,
 Digne Te, Digne JESU Christo, digne Pretiosissi-
 ma Parente, digne Electis omnibus. Dignè mer-
 cede JESU Christi & Pretiosissimæ Parentis opera-
 riorum meorum. Ut Tibi placeam: quia mihi pla-
 ces, ut mihi placeas, & omnibus placeas, ut Tibi
 omnes placeant, amplius & amplius. Ut demque
 sis id quod es in æternum & ultra, & quamdiu Tu es.
 Sanctissima Trinitas unus Deus. Amen, Amen, Al-
 leluja, Alleluja. Fiat, Fiat. Alleluja, &c.

Huic praxi, quod quisque vult addat, vel
 subducatur pro suo sensu. Hæc tamen praxis in-
 struere potest, aut saltem intimare complures
 alias praxes, quibus fæcundatio operum nostro-

rum

rum aggerari potest accumularique fructus eorum: ferè enim singulæ voces hanc fæcundationem redolent, insinuant, extenduntque. Adde tamen insuper aliquas praxes, ad idem propositum facientes. Sit igitur

Secunda praxis, valens tum ad fæcunditatem fructuum, tum ad conservationem praxis, tam præteritæ, quàm omnis alterius, per ratificationem & innovationem illius frequentem, hac vel simili formâ.

Volo & intendo, ut omnis motus meus (sive propriæ personæ meæ, sive personatè ad omnes creaturas earumque motus) sit renovatio intentionis (prædictæ) atque approbatio illius æterna. Vel certè hæc paulò plenior.

Sanctissima Trinitas Unus Deus, Tuas Divinas, necnon JESU Christi, Pretiosissimæ Parentis, omniumque Electorum, & meas intentiones intentionumque sublimitates, omnes & singulas, & quæ unquam bona bene volui, volo & rata habeo, quæ verò unquam mala, malè volui, nolo & irrita habeo, semel pro semper, in omnimoda proportionem formalitatis & fervoris, ad gustum Tuum in me & meum in Te saginandum, devotionemque meam & voluntatem tuam explendam, in Æternitatem, &c.

Tertia praxis uno atque eodem actu, licet sensu & intellectu dispari, affici erga Sanctissimam Trinitatem, erga Deum Hominem, erga Pretiosissimam Dei-Hominis Matrem, erga omnes Electos & Sanctos Dei. Comprehendendo has quatuor classes Sanctorum unâ congruâ appellatione atque affectione, habendo & intendendo sensum congruum cuilibet prædictæ classi. Sanctissimæ quidem Trinitati Latreuticum
simpli-

simpliciter. Deo-Homini Latreuticum etiam propter unionem Hypostaticam. Pretiosissimæ Parenti Hyperdulicum, propter ejus excellentiam. Electis & Sanctis Dulicum. Et appellatio quidem seu titulus his omnibus classibus Sanctorum communis esse potest, hic verbi gratiâ. *Quater-Sancta quaternitas*: vel *Quater-Sanctus quaternio*: propter quatruplicem numerum atque etiam gradum & modum sanctitatis. Affectio autem, & actus pius quicumque esse potest sensu mentis & intentione voluntatis attemperatus cuique gradui, verbi gratia Amoris, Adorationis, Benedictionis, Dignificationis, exaltationis, postulationis, laudationis, Desiderationis, gratiarum actionis &c. Ita ut una quidem vox sit v.g. Amandi; sed diversus sensus erga Sanctissimam Trinitatem; scilicet Latreutici amoris, itemque erga Christum, propter eandem rationem: erga verò Pretiosissimam Parentem, sit amoris Hyperdulici, erga Sanctos autem & Electos Dei, sit Amoris Dulici.

Paradigma esse potest hujusmodi.

Quater-Sancte quaternio Toto te, toto me. Amo, Beatifico. Laudo, glorifico, exalto, adoro, &c. Te, & volo Tibi, omnia Digna Te. Digne Te.

Quater-Sancte quaternitati Toto me gloriam do, vanitatem do diabolo, mihi nihil, confusionem, & infernum reservo, omnia ad Sacrificium, ad Sacramentum, ad gratiam, ad gloriam, ad gratiarum actionem, ad adorationem, ad meritum, ad impetrationem, ad satisfactionem perfectissimè & ferventissimè agere & pati volo, in clibano ignis Seraphici, Mariani, Theandrici, in Christi sanguine

guine. *Adjuva me o quater-sancta quaternitas, adjuva me: nihil enim mihi sum sine Te.*

In his paradigmatis (atque pari ratione in aliis ferè omnibus) notet Lector plures, variasque & grandes latere praxes, quibus fecundantur, tam perfectiones quàm merita, quàm etiam intentiones operum, indico eas quàm possum brevissimè: non enim est hoc præsentis propositi.

1. Quid intelligatur Nomine *Quater-Sancti quaternionis*, aut *Quater-Sanctæ quaternitatis*, jam suprà dixi: Intelligitur enim (consequenter collitur.) 1. Sanctissima Trinitas Pater, Filius & Spiritus Sanctus. 2. Humanitas Christi Theandrica seu Verbum Incarnatum DEUS-Homo. 3. Intelligitur Beata Christi Mater. 4. Intelliguntur omnes & singuli Electi Sanctique Dei, tam Angeli, quàm Homines.

2. *Toto te.* vel *Tota te.* Intelligitur idem Quater Sanctus quaternio, assumiturque totus quantus quantus est, in sua latitudine, capacitate, perfectione, dignitate, effectuositate seu efficacitate, meritis, multitudine, plenitudine, æternitate, assumitur inquam, & ab Homine hunc actum agente sibi appropriatur, & in eundem quaternionem dirigitur refunditurque, tanquam si eo vel actu tota se quaternitas amaret in seque ferretur, vel agens homo sit tota quaternitas sancta, in seque ut talem afficeretur. Quo insensu quanta sit & sublimitas & latitudo & extensio & intensio & perfectio & duratio actus, cogitari quidem potest, an autem ad plenum possit cogitari, equidem ambigo.

3. *Toto*

3. *Toto me* intelligitur. 1. Totus Homo agens actumque exercens. Totus inquam secundum personam, animam, corpus, potentias, membra, operationes omnes externas, internas, etiam possibiles. præteritas, præsentis, futuras, omnium membrorum partiumque suarum, omnium instantium ac momentorum, omnium atomorum secundum omnes gradus, circumstantias, extensiones, intensiones, respectus, adjuncta, connexiones &c. &c. durationes, æternitates, & quidquid omninò quovis modo ad hominem attingit, seu ad quodcumque homo ipse, qui agit, patitur alteraturvè hoc affectu pertingit, ita ut omnibus istis prædictis, censeatur, velit, intendatque & re ipsa actualiter amet quater sanctam quaternitatem. 2. Intelligitur universus creaturarum populus atque cumulus: in numero individuoque in specie, genere, ordine naturali, supernaturali, possibili cum omnibus suis conditionibus, modo in ipsomet homine adductis, omnibusque atomis rerum universarum, iisque universalisatis seu quasi totum universum hoc quantum quantum est, omnis creatura, omnisque atomus creaturæ esset, ita reputatis & intentione constitutis. Hic ergo populus creaturarum universus taliter acceptus, quasi in hominem ab ipsius hominis intentione transformatus & impersonatus esset: ita toto illo sibi appropriato, impersonato insubstantiatoque, Homo Quater sanctam quaternitatem amat Toto se. Fundamentum hujus sensus est. Quia Deus est omnium creaturarum author, pater, fons, cui omnes creaturæ dicunt. Pater noster qui es in cælis Ipse fecit nos. &c. & per hoc omnes creaturæ, in ipso

ipso omnes unum sunt, & inter sese quasi fratres
 atque Sorores sunt: & omnes creaturæ, quasi
 una creatura sunt: specialiterque Homo cum
 omnibus creaturis, veluti unum quid est: quia
 omnium creaturarum compendium est: idcirco
 habet fundamentum homo rationabile, ob quod
 se omnibus, & in se omnes creaturas unire im-
 personareque potest, omnibus illarum omnium
 substantiis, partibus, actibus, passionibus, ato-
 mis, conditionibus, veluti suis, veluti in se trans-
 latis, transsubstantiatisque intentione suæ volun-
 tatis. Maximè cum etiam homo universi finis
 sit, & princeps, & caput: eique incumbet pro
 omnibus præcipuè irrationalibus creaturis Deo
 laudem, amorem, obsequium præstare Electos-
 que Dei venerari &c. 3. Intelligitur etiam sub
 voce *Toto me*, ipsa quater- sancta Quaternitas,
 potissimum autem Sanctissima Trinitas, unus
 Deus, in quo, & omnis creatura, & Homo, est
 unum quiddam: & quidem idealiter ipsemet
 Deus est. efficienter autem, ab ipso, & ex ipso,
 & per ipsum est. Finaliter verò, propter ipsum,
 & in ipsum est. proinde meritò se unitum DEO,
 & unum quid cum ipso existimare, atque agen-
 tem se Deum, agentem in se, atque per se existi-
 mare imò facere potest. Ut omittam alias uni-
 onis unitatisque rationes ac modos Hominis
 cum Deo, Deique cum Homine. Atque hic et-
 iam desidero vel obiter à lectore animadverti,
 quanta, quàm exaggerata & quàm immensa sit in
 hoc istius etiam voculæ *Toto me*, sensu fœcundi-
 tas ad merendum, quam cuilibet discutiendam
 relinquo.

4. *Volo*

4. *Volotibi*: quibus voculis, intelligitur omne genus volitionum, intentionum, affectionumque, quarum homo totus, totalitate jam modo explicatâ capax etiam est, possibiliter atque æternaliter.

5. *Volo Tibi*. Omnia Digna Te. quidquid nimirum dignum est Sanctissimâ Trinitate, Deo-Homine, Pretiosissima Parente, omnibus & singulis Dei electis: per quidquid honorari idoneum possunt, sive internum, sive externum, sive præteritum, sive præsens, sive futurum, sive possibile: sive à Deo, sive à Christo, sive ab omnibus Sanctis Electisque, sive à quibuscunque creaturis pro nunc, & pro omni æternitate. sive sit actus notitiæ naturalis, sive sit actus notitiæ fidei supernaturalis, sive actus visionis Beatificæ, sive actus affectusque amoris, sive adorationis, sive Dignificationis, sive gratitudinis, sive laudis, sive timoris, sive reverentiæ, sive spei, sive charitatis, sive invocationis, sive fiduciæ, sive cujuscunque possibilis, actuve existentis, in omni differentia durationis, dummodo digna sit referri voluntate in Deum Trinitatem, in Deum Hominem, in ejus Matrem, in Electos ejus.

6. *Volo tibi omnia digna te, Dignè te*. Quod additur ideò: quia nos creaturæ, & præcipue homines, multa volumus agimusque, quæ sunt quidem Deo digna & ejus Sanctis, ex seipsis non semper tamen sunt digna ex modo operante di tepido, remisso, negligenti, de quo supra factis. Ergo apponitur *Digne Te*, ut huic obvietur malo, apponatur autem & includatur omnis perfectio agendi, possibilis adhiberi ab Homine ipso ab omni creatura, ab omnibus Electis & Beatis

à Be
V. E

à Beatissima Dei Matre, à Christo Domino, & ab ipsa Sanctissima Trinitate. Dignum est enim omnia Digna, ita Dignè agere atque velle, Quater-sancto Quaternioni.

7. Quæ in secundo paradi-gmate posita sunt, ex dictis intelliguntur, illud solum advertendum; in eo paradi-gmate intendi quovis opere hæc.

1. Dispositionem condignam (meritumque ejus apud Deum) ad celebrandum Sanctissimum Missæ Sacrificium, itemque ad recipiendum, tam pœnitentiæ, quàm Eucharistiæ, quàm omne aliud cujus sit homo capax, & in specie, Extremæ Unctionis Sacramentum.
2. Dispositionem ad Gratias potissimum actuales opportunas, assiduas, efficaces, finales.
3. Ad gloriam beatificam merendam augendamque.
4. Ad adorationem, laudem, exaltationemque Trinitatis, Dei-Hominis, Pretiosissimæ Parentis, Electorum.
5. Ad gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, in me, in omnem creaturam, totius Quaternitatis quater-sanctæ.
6. Ad merendum augmentum Gratiæ Sanctificantis, charitatis, donorum, fructuumque Spiritus Sancti, virtutum & earum perfectionis. Remissionem peccatorum tam quoad culpam, quàm quoad pœnam omnem, in specie spiritualem.
7. Ad impetrandum omnia bona naturæ, gratiæ, gloriæ, mihi, omnique creaturæ prout congruit illi, prout quater-sancta quaternitas scit, potest, vult.
8. Ad satisfaciendum pro pœnis peccatorum tam meorum quàm aliorum, quàm animarum in purgatorio, ac in specie ad expiandas avertendasque pœnas spirituales, quibus in hac vita nullæ formidabiliores, Animæ piæ, esse debent.

V.P. Druzb. Op. VII.

G

Expli.

Explicatis hunc in modum prædictis paradigmatibus, non solum explicatæ manent superiores praxæ, atque etiam (si fortè addentur) sequentes: verum etiam evidenter elucescit compendiositatis hujus immensa fæcunditas. Quare, etsi omnibus Dei servis, Deo quàm maxime quamque citissimè placere, in ejusque laude, gratia & gloria copiosissimè proficere volentibus, usus praxium harum commendatus esse debet. Senibus tamen atque senescentibus, aut quomodolibet aliter ad metam finemque vitæ properantibus, debet esse quàm commendatissimus; ita, ut qui salvis eorum viribus externis sit in omni sua actione, passione, commotione, in omni rerum circa se positarum mutatione, adjunctione respectuque, velint & intendam elici actum aliquem ex prædictis: ut omnium momentorum, atomorum, mutationum ab ipsis & circa ipsos evenientium sit hæc vox ex ipsorum intentione. Quater-sancte quaternio, toto te, toto me, amo te, &c. Quater-sanctæ quaternitati, toto me gloriam do, &c. aliudvè quàm in eum modum. enitendo & intendendo hoc conatu, tum supplere præteritæ vitæ negligentias & omissiones, tum præsentium suarum operationum fæcundare efficacias, merendique condignitates, Deum verò, Sanctos omnes laudandi ac demerendi diligentias, & frequentationes. &c.

Advertendum hoc ipso modo posse Litanias dici. v. g. Sanctissima Trinitas unus Deus, volo tibi dignate, dignè te. Sancta Maria. Volo tibi dignate, dignè te. Sancte Petre. Volo tibi dignate, dignè tibi. Item posse proprias frequen-

hum

humiliationes, propter avaritiam meam, brutitatem, carnalitatem, &c. Volo mihi omnia digna me, dignè me &c.

PROVISIO IV.

De Multiplicatione Meritoriarum Actionum, etiamsi una tantum actio agi videatur.

Proterat quidem hæc Provisio quarta subnecti præcedenti, verùm ne in multam longitudinem excrescat, consultius videtur per eam constituitur separatam Provisionem, ad cuius expositionem, intellectionem & usum commodiorem, commodum erit quædam præmittere.

Sciendum igitur 1. Hominis actiones triplices esse. 1. Purè internas. 2. Purè externas. 3. Ex utrisque compositas. v. g. Intellectio, Volitio pure interna est, imò & immaterialis ex se. Visio, auditio, ambulatio, est pure externa etiam ex se. Locutio est composita ex verbis Mentis & oris. Et harum triplicium actionum, aliæ sunt Humanæ, aliæ Hominis. Humanæ sunt, quæ ab Homine & à sciente volenteque & in finem directæ fiunt. Hominis tantum sunt, quæ ab homine fiunt, sed non humano modo, hoc est, non à sciente voluntate prudente, nec in finem intentum ab eo aguntur.

Sciendum 2. Homines ordinariè loquendo, vix illas operari operationes vel purè internas, vel pure externas, sed ut plurimum compositas. v. g. Intellectio hominis, nunquam fit purè à solo intellectu, sed necesse est cum phantasmata materialia speculari, eaque à sensibus externis desumpta. pariter & externa actio, vix unquam